

ХАНТЫ ЯСАҢ

18 апреля 2019 года

www.khanty-yasang.ru

№ 8 (3524)

Основана 1 ноября 1957 года

«Вурҥа хәтл» Сәрханл вошн мәнәс

В. Енов верумхур

Сәрханл вош ай эвие Виктория Корниенко
(лұв тәп хәлүм ода йис) па Сәрханл вош
ханны эви Наталья Ачимова вошәң, мир едпийн
вурҥа неңен дәмәтсүх ванлгәлдән

Вән кер тыдәш 13-мит хәтәдн Сәрханл вошн «Вурҥа хәтл» мәнәс.

«Йис Сәрханл» немуп историко-культурной центр немуп тәхийн шуши мирәт отдел хуши рәпитты хәнтәт па вухалят хәтл кўтуп вўш эвәлт ияха әктәшүм вошәң хәннехуятәт елпийн хурасәңа «Вурҥа хәтл» пориләсәт.

Сырыя ияха тыв юхтум сыр-сыр ех едпийн шуши мирәт отдел хуши рәпитты хәнтәт па вухалят якхот версәт, мәта ут мәнүм пурайн ванлтәсәт, муй щирн вурҥа неңен морты мўв эвәлт шеңк хўв тәхи тыв айдгыева йис. Ванлтуп-сыйн айлат хәннехуятәт лупсәт, хути вурҥаев кўр-ңәд ишкийн яңхмәлдн-мәнмәлдн кемн шеңк певсыйт. Щит пәта тәм увәс мўвева питмәдн иши кўрумн велщи се-ма питум нявремәт юпийн мултасум подты паита кўрпәтлеңкилад хошмәлды ил омәсл па арийл:

*Пух енмәлды ям неңем
– пухәд па ат енмәлдәл,
Эви тәйты ям неңем –
эвел па ат тәйл.*

*Дыв подты паед хуши
кўрпәтлеңкем
хошмәлдүм,*

*Дыв подты паед хуши
кўрпәтлеңкем
хошмәлдүм.*

*Аңки варах-
варах,
аңки варах-
варах...*

Тäл рэпата сүхнäс

Ай кер тылāщ 27-митн РИЦ «Югра» хотн «Центр профессиональной патологии» немуп тäхи вулаң тохтур Николай Ташланов па ши хот рэпатнек Владимир Слабко ай павäтсāңн, хутысаты тäлн кэртäта яңхты леккар äхäл рэпитäс.

Н. Ташланов тäмиты ши олаңан путäртäс:

– Хэтмит од лекка-рāң äхäл (рүщ ширн передвижная лечебно-диагностическая поликлиника) рэпитл. Ши утн арсыр тохтурäт кэртāң мир нух вантты яңхдäт. Тām пүш Ас хäдты тылāщ 12-мит хäтл вүш эвält лапäтхушьяң кэрта Сэрханл, Нуви сāңхум, Кондинской па Сүмätвош районäта яңхсүв. Шäта 3924 хуят нух вантсүв, щит 2018-мит од киньши 400-кем арат хәннехя аршäк вäс.

Тохтурāң äхäл Ёмвош округ-Югра здраво-

охранения хот унтасн версы, ши ут кэртāң мира вән унтас верл. Мүң муниципалитетäт рэпатнекäт па пельницайтāн рэпитты ёх пила рэпата вэгша дэщäтлүв, дäлн леккараң äхäл мет яма ат рэпитäс. Ши äхдэв щиты рэпитл, дäлн аршäк тäхета яңхты, тäлн и кэртāтн вөдлädүв, дүңāн па кэртäта яңхлүв. Хән кэрта юхäтлүв, вөдэв, муй арат хуят мүн хушева йилдäт, муйсär мөшäт дыв тийдäт.

Интум дүңāн мир хуши яңхтыя дэщäтйилдүв. «Николай Пирогов» түтāң хопев лыпät ты-

лäщ 1-мит хäтäлн кэртäта мänd. Ши мәр 41-43-кем кэртäта яңхлүв. Тäми тухäлпи аршäк тäхия яңхты āн алемäдүв, щäдта тохтурäта шеңк ар кэрта яңхты давäрт питл.

В. Собко:

– Здравоохранения департамент леккараң äхдэва нөдäм тām йис ям пурмäсät мäл, щит унтасн тохтурäта рэпитты кен. Мир мөшäт олаңан ки путäртты – кашāң од хәннехäйт исыр мөшäтн мөшитлäт. Щит сām па хун мөшäт, дäлты кәшет па эндокринной немуп тäхи мөшäт. Кэртäта юхäтты едлевн

пельницайт эвält уша верлүв, муйсär кәшет кэртāң ёх тийдäт. Шив юхäттэвн дывед нух вантлүв па луплүв, хутысаты едды лекцитыйдты мосл муй ши ёх вошäң пельницая китлүв. Хуят вера ки кашāң муй мүн вөлтэв пурайн кашāңа йис, имухты тухдāң хоп вохлүв па дывед воша китлүв. Тām тäлн няд пүш санавиация вохäнтсүв па аппендицит, депäтнэ, инсульт кәшет пила хәннехäйт воша китсүв. Мосл лупты, äхдэвн операцияйт верты иса щир äнтэм, щит пäты немхэнтты щит верты āн питлүв. «Николай Пирогов» хопн щит кеншäк операцияйт верты хот йит вөд.

Реональда ОЛЬЗИНА

Пенсияя мäнты хәннехуятäт олаңāн

Вөн кер тылāщ 9-мит хäтäлн Ёмвошн РИЦ «Югра» немуп тäхийн айкелдäт äкätты хәннехуятäт округев Пенсионной тäхи көща не Татьяна Зайцева, лүв лāңкär ёхлад Ольга Турнаева па Александр Сучков, рэпатайт мäты тäхи көща Алексей Варлаков пила вөйтантыйдсät. Ияха юхтум па арсыр тäхетн рэпитты көщайт айкелдäт тэсät, муй ширн пенсияя ванаmäты па вөндата ювум хөйт па неңät пäта тām юхи хäщум олаңн йилуп поступсэт етсät.

Сырыя ияха äктäсүм хәннехуятäт едпийн **Т. Зайцева** тäмиты путäртäс, хути пенсияя дэщäтйилды тэп ши пурайн мосл, хән хәннехуята рүтьщäты мäнты вөнты йилуп закон ширн вет од хäщäл. Шимäщ хөйт-неңät тām йисэвн, иса рүщ ширн, предпензионерäта дүңätты питсыйт. Мүң Россия хон пелäк мүвев луватн йилпа верум пенсияя мäнты поступсэт ширн хө хуят 65 од вүшäла юхäттыйн тэп рүтьщäты веритл. Ши ширн увäс мүвн вөдупсы хүватн рэпитум хө хуят тэп 60 ода питтәлн пенсияя мäнты шир мушатл. Шäдта Татьяна Зайцева лупäс, хути иса увäс мүвн вөдупсы хүватн вөдум па рэпитум неңät, мäта не хуятät кät муй хэлум няврем тийсät па енмälсät иши катра закон ширн, 50 ода йитэлн, пенсияя питты веритлäт. Ши хуятät тумпийн катра ширн пенсияя вой-хүд вөдпäслäты муй вүды ташäтн вөдупсэд хүватн вөдты па рэпитты хәннехуятäт мäнты ве-

ритлäт. Хө хуят дыв хушеда 50 одн пенсияя мänd, не хуят – 45 ола юхäтты кемн.

Шиты Т. Зайцева Шяснät ширн, тām күтätн пенсияя äктäщийдты хәннехуятäта, рүщ ширн предпензионерäта тām 2019-мит од вүш эвält щимäщ хө ёх дүнтäслäт, мäта хуятät иса 1959-мит од вүш эвält па 1961-мит од вөнта сема питсät. Неңät күтн па предпензионерäта ши хуятät дүнтäслäт, мäта имет иса 1964-мит од вүш эвält па 1966-мит од вөнта сема питсät. Шäдта предпензионерäт пäта, муйсär хөя-неңа пенсияя мäнты пäта тэп вет од араттелн хäщäс,

ищиты тām йисн арсыр нөтупсы поступсэт Россия хон пелäк законät ширн вүсыйт. Щит тäмäщ утät: дыв юканэда хот, машина па мүв тийты налог вухät ши ёх сухуптäты āн питлät. Ши тумпийн кät рүтьщäты хäтл мәр дыв иса рэпатаел эвält вухн сухуптäты питлдыйт.

Шякätты хөйт-неңät едпийн **А. Варлаков** лупäс, хути предпензионерäт, мäта ёх рэпатайлы хäщсät, тām йисн Югра луватн аршäк вухн кашāң тылāщ идем од мәр сухуптäты питлдыйт. Ши тумпийн дыв иса сыр-сыр йилуп рэпата верäта округев вухät унтасн вөндтыйдты китлдыйт, дäлн едды пенсияя питты олдад вүш вөнта худыева ат рэпитсät.

Владимир ЕНОВ

Мўвиев-йиңкиев шавиты тәхет

Вән кер тылдың нядмит хәтәдн Югра мўв луваттыңн «Русское географическое общество» немуп всероссийской тәхийн рәпитты җх вошән мир пәта әмәщ ванлтупсы пүншсәт. Вантә, кашаң ол вән кер тылдыңн иса мўвәтн география, экология верәт дерамтты җх «Марш парков» немпи вер ләщәтләт. Ләдн мира география верәт олаңән ай павәтты па научной верәт дерамтман мўв хўват яңхты вер олаңән ищи путәртты.

Тәмхәтл Российской Федерация кашаң мўвн щимәщ тәхет вәдләт. Ёмвош округевн щит 2005-мит одн пүншсы. Щәта рәпитты мир Югра мўвәт-автәт хўват экспедиция яңхты-мәнты әш ләщәтләт, ләдн мўн мўвев хўват арсыр верәт олаңән уша верты.

Щиты округевн кашаң ол вән кер тылдыңн «Марш парков» щирн мўвәт-автәт вәнльман па лавәлман тәйты кеши арсыр мосты верәт ләщәтләйт. Тәмпурайн кашаң хәннехә, мәта хуат мўвиев мосман тәйл, мўвев-йиңкев сыстамтты мәнд, лўң пурайн певәлты юхәнәт па рўтьщәты хәрәт ләщәтләт, ай юхиет омәсләт, экспедицияйт яңхты-мәнты әшәт ләщәтләт, экология вер олаңән сыр-сыр ванлтупсәт, лўңтупсәт па вәйтәнтупсәт верләт па па ям верәт.

Щи кўтн Юграев тәхи экология верәт дерамтты җх тылдыңн мудтас мәр вошән мир мойна лавәлты питләт, ләдн тәса ванлтәты, мәта йилуп заказникәт пүншсыйт, муйсәр йис пурмәсәт мўвевн вәйтсыйт па нух вўсыйт.

Щиты тәм одн вән кер тылдыңн нядмит хәтәдн Югра мўвев географической тәхия Ёмвошәң 7-мит әшкало-ясы хот 2-мит классән вәндтәйдлты нывремәт мойна юхәтсәт. Дыв пәтәда тәта әмәщ юнтәң вәндтупсы вер ләщәтсы. Пушхәт тәп хота луңсәт, ләмәтсухәт

Е. Попова нывремәта мўвев лавәлты тәхет алят

И. Самсонова верум хур

еңхсәт, дывела мухты ястәтсы, хуы интәм дыв «Авиалайнер» немуп тўтәң хопн Югра мўв-авәт нумпийн пәрляты питләт. Щиты тўтәң хоп кәща Илья Павловских, лўв Ёмвош округ немасыя мўвәт вәнльман па лавәлман тәйты кәща, пилот Александр Новоселов, лўв Юграев географической тәхи кәща ләңкәр хә, бортпроводникәңн, щит тәта рәпитты вәндәт государственной инспектор Елена Попова па «Мўв-Авәт па Хәннехә» немпи йис пурмәсәт әкәтты па шавиты хот палеонтология хуца научной рәпатнек Василий Горелик, дыв мўв-йиңк шәшты-яңхты вера ләщәтәйдлсәт.

Сырыя нывремәта Сокуругевн вәдты немасыя вәнльман па лавәлман тәйты 12 мўв ванлтәсы. Щит Нуви сәңхум, Сўмәтвош, Манстәр, Кондинской, Ёмвош, Нефтеюганской, Сәрханл па Нижневартовской мўвәтн вәдты

немасыя вәнльман тәйты ай мўвиет. Ияха лўңәтты ки, щит 368 097,2 гектар арат мўв.

Елды пушхәта кашаң тәхи олаңән мет яма айкел тәсы. Уша йис, Сўмәтвош районән «Березовский» (1978-мит ол вәсы мәнты тылдыңн 17-мит хәтлән пүншсы), «Вогулка» (1903-мит ол вәйт дор тылдыңн яртгәңмит хәтәдн пүншсы) па «Лешак-Щелья» (2008-мит ол ван хәтлуп тылдыңн 23-мит хәтлән пүншсы) шавиман па вантман тәйты тәхет вәдләт. Манстәр районән «Унторский» (1984-мит ол ван хәтлуп тылдыңн пүншсы) немуп заказник. Нуви сәңхум районән «Сорумский» (1995-мит одн пүншсы) тәхи вәнльман тәйды. Кондинской районән «Ильичевский бор» (2008-мит ол ван хәтлуп тылдыңн 23-мит хәтәдн пүншсы) немпи вәнт. Ёмвош районән «Луговские мамонты» (2008-мит ол ван хәтлуп тылдыңн 15-мит хәтәдн

пүншсы) шавиты тәхи. Нефтеюганской районән «Чеускинский бор» (1989-мит ол Ас хәлты тылдыңн 20-мит хәтәдн пүншсы) па «Дальний нырис» (мет айлат тәхи, 2017-мит ол ай кер тылдыңн 17-мит хәтәдн пүншсы) немпи тәхәнән. Сәрханл районән «Лесоболотная зона «Большое Каюково» (1980-мит ол ван хәтлуп тылдыңн 18-мит хәтәдн пүншсы) немпи ут. Нижневартовской районән «Остров Смольный» па «Остров Овечий» (щитәңн 1992-мит ол вәщ тылдыңн 16-мит хәтлән пүншсыйңән) вәнльман тәйты пәхәрәңн.

Ма ищи яма хә-Мләнтсум па нумсемн нәмәссум, щикем нумсәң нывремәт ванлтупсыя юхәтсәт, яна па дыв мўвев-йиңкев иса пурайн шавиты питләт. Вантә, яма хәләнтләт, муй иньщәсләйт, иса юхлы тәса лупләт.

Щи тумпи Юграев географической тәхийн рәпитты җх ищи әмщә ванлтупсы ләщәтсәт. Дыв тәм 12 немасыя вәнльман па лавәлман тәйты тәхетн енумты юхәт, ваншәт, йиңкән мәрәтләты, нөрүмн вәлты тўхлән войт, мўвиев әхтыңн ваңкты, навәрты, яңхты войт экспедицияйт хуца мўвевн вәйтум катра пурмәсәт, войт лўвләд олаңән айкел тәсәт, хурәт ванлтәсәт па итәх катра утәта ешәдәдн кетумты рәхәс.

Щиты айтәдн нывремәта мўвиев-йиңкиев шавиман тәйты вер олаңән путәртты питлўв ки, Югра мўвиев веккеши вәдты питл.

Ирина
САМСОНОВА

«Устойчивое развитие коренных малочисленных народов Севера» поступсы ширн 2020-мит од вэнты шуши айлат вэндтыйлды ёха нётупсы вух ёша паватты рэхл.

Там неpek округ хуваттын государственной поступсы ширн «Устойчивое развитие коренных малочисленных народов Севера» нем тайл, Югра мўв правительств ёхн 2018-мит од Ас потты тылащ ветмит хатадн 350-мит номер ширн есадсы. Тага ханшман, немасья нётупсы вух ёша вўты рэхл Югра мўвн вэдты шуши айлат эвета па пухата, мата ёх колледжан, техникумн, лицейн па университетн, институтн рэт ясната, шуши мир культура верата па йис ширата вэндтыйлдят. Ши тумпи шимл тылащ вух вўты хотгел ёх эвалд айлат вэндтыйлды ёха нётты иши питды.

1. Вух унтасн вэндтыйлды хуятата юхды сухуптаты шират:

а) университетн, институтн очной ширн вэндтыйлды хуятата од мэр 100 000 шойт вух вэнты;

б) университетн, институтн заочной ширн вэндтыйлды хуятата

Вэндтыйлды хуятат пата нётупсы вух

Ас-угорской айлат хэйт

А. Рещиков нарасты вер олаңан путартал

од мэр 50 000 шойт вух вэнты;

в) колледжатн очной ширн вэндтыйлды хуятата од мэр 50 000 шойт вух вэнты;

г) колледжатн заочной ширн вэндтыйлды хуятата од мэр 25 000 шойт вух вэнты.

Шёша вўты шира шимашч неpekат акатты мосл:

– вэндтыйлды вер олаңан кашащты неpek, хута ханшман вэл, айлат хуят диплом неpek ёша холумты юпийн халум од Югра хуши рэпитты питл;

– айлат хуят олаң пўш вэндтыйл.

2. Пособия вухат:

ЮГУ хуша айлат ёх пида вэйтантупсы

а) университетн, институтн вэндтыйлды айлат ёх паты кашащ тылащ мэр нётупсы вух 4 194 шойт араттын майы; колледжан вэндтыйлды ёх паты – 2 171 шойт вух;

2) кашащ хатл детул дэтты кеши 106 шойт нётупсы вух майы;

3) дэматсух па кўр дэматсух дэтты пата олаңмит курсан вэндтыйлды айлат ёха 40 000 шойт арат вух майы (олаңмит экзаменат юпийн). Юхи хашум курс хуят пата – 50 000 шойт вух (диплом неpek ёша катлуптум юпийн);

4) од мэр ипўш неpekат, киникайт, ханшты юхат дэтты пата:

– университетн, институтн вэндтыйлды айлат ёха 12 582 шойт арат вух;

– колледжан вэндтыйлды ёха 6 513 шойт арат вух;

– ал верата вэндтыйлды ёха 4 574 шойт арат вух.

3. Нётупсы вух:

1) общежитияйн вэдты вер пата очной ширн вэндтыйлды айлат ёха;

2) од мэр ипўш рэт вошата, кертата рўтшащты верн манты пурайн (очной ширн

вэндтыйлды хуята).

Нётупсы вух ёша паватты пата шимашч неpekат мослат:

– вэндтыйлды вер олаңан договор неpek;

– паспорт па дўв хурасл;

– сема питум олаңан неpek па лўв хурасл, хута ханшман, муйсар мир эвалд наң вэлдан;

– вэндтыйлды тахи эвалд неpek;

– банк эвалд лицевой сёт;

– билет па общежитияйн вэдты-холды паты сухуптаты неpekат.

Мет тэса вухаң нётупсэт олаңан Югра мўв луваттыин айлат ёх па вэндтаты верат тэты департамент хуша уша верты мосл. Дэщатум неpekат иши тыв муй па пэшта хуват китты: **628011, Ёмвош, Чехова вош хулы, 12 хот, 104-мит хот йит.** Там тахи лапат кимит па лапат ветмит хатднанан кат щос вўш эвалд вет щос вэнты рэпитл, карты кел: **8 (3467) 32-95-09.** Иньщасты: Оксана Робертовна Албина.

Ханты ясаңа тулмащтас Ирина САМСОНОВА

Пленарной мирхот пурайн

Мирхота юхтум хуятат

Рэт яснат олаңан путартсат

Ёмвошн айкер тылаңн Ас-угорской институтн рэпитты хуятат «Этнокультурное пространство Югры: опыт реализации проектов и перспективы развития» немпи мирхот верантсат. Мирхотн филология, культурология, педагогика, история щирн наукайн рэпитты хуятат, нявремат вондтаты, культура верат тэты, оса тэхетн кэпартты ёх вэсат. Щи тумпи видеоконференция щирн 17 вондтаты тахи ёх арсыр районат эвалт путрат хелантсат.

Пленарной заседа- ние пурайн фило- логической па истори- ческой наукайт доктор хэ **Алексей Бурькин** (Санкт-Петербург) увас мир яснат олаңан пу- тартас, муй 40 ол маьр ши вер ахтыйн версы. Лув лупас, рэт ясат ай пура вуш эвалт аңки-аши пида вондтаты мосл. Ищиты А. Бурькин сыр- сыр киникайт есалты вер олаңан нэхмас, щит ясат вондтаты непекайт, словарят па па утат. Щит ищи вулаң па мосты вер рэт яснат талана хашты па елды вэлты пата.

Мордовской госу- дарственной университетн рэт ясат па литература кафедра кэща, филологической наукайт доктор не **Ольга Налдеева** (Саранск) финно-угорской писате- ля па поэтат па еслум киникайдал олаңан ясат тэс.

Российской Ака- демия Наук хуши Антропология па эт-

нология институтн рэ- питты не **Елена Пивнева** (Москва) Югра мувн вэлты шуши мират олаңан лупас, муй щирн дыв советской лащ пу- райн па интам вэлдат. Манум ХХ-мит йисн тыв арсыр мират рэпитты юхатсат. Тата газ па мув илпи питы вуй нух талты питсы. Тамхатл округевн 124 арсыр мир вэл, щит эвалт шуши ёх тэл кат процента питл. Мултыкем юхтум хуятат рущ ясатан путартлат. Айкемн шуши мирлув рэт ясат, йис вердал, культураел вэтшаты питсэл. Щи верат нух алумты пата округевн арсыр поступсат вусыйт. Шуши хуятат ин хэлум щира ортдыт, щит кертатн па вонт шушетн вэлты ёх, мата хуятат шуши мир верата катласман вэлдат. Щалта кертатн вэлты мир, мата ёх шуши верат ан тэлат па вошатн вэлты ханнехуятат. Увас мир верат ахтыйн рэпитты хэ

Григорий Ледков щирн, нетупсы верты елпийн мет олаңан вантты мосл, мата тахийн ханнехэ вэл, муйсар рэпата тэл па щалта велщи мата шуши хуята лунтасл. Там йисн нетупсы ан малы тэл ши паты, ханты наң муй па вухаль мир эвалт вэлдан. Мосл, лэлн ханнехэ шуши мир верата катласман ат вэс: вудэт тайс, вой- хул велпаслэс, вонтан енумты утат актас. Щи верат тэты хуятат непека ханшман вэлдат. Щи тумпи щимаш нетупсы еша паватты пата кашан ханнехуята непека тайты мосл, хути лув шуши хуята вэл.

Елды мирхотн хэлум сессия рэпитас, щит «Югра мув хура- сат олаңан», «Югра мув рэт яснат олаңан» па «Финно-уграт катра йис па там йис путрат де- рамттыверат». Тульской государственной пе- дагогической универ- ситет эвалт история па

этнография кафедрайн рэпитты профессор, исторической нау- кайт доктор ими **Елена Мартынова** юхтылас. Лув олаңмит секцияйн «Обско-угорская этни- ческая мобилизация: символы и механизмы» непека лунтас. Лув пу- тартас, муй щирн 90- мит олатн округевн шу- ши мират культураел, рэт ясатдал, йис вердал нух алумты питсат. Щи пурайн арсыр шуши тэхет, мосты поступсат тывты питсат. Увас ми- ревер рэт щирата керлас.

Щалта Ас-угорской институтн рэ- питты хуятат непекайт лунтасат: Т.В. Волдина, А.Г. Киселёв, С.Д. Дя- дюн, С.С. Динисламова, Л.Н. Панченко, А.Н. Се- менов, В.Л. Сязи. «Хан- ты ясат» па «Луима сэ- рипос» газетайнан хуши тэты рэпата олаңан ма путартсум.

Мосл лупты, хути там мирхот округ обра- зования департамент тахи ёх, Ас-угорской институтн рэпитты хуя- тат лэшатсат.

Надежда ВАХ
ханшас па
хурнан верас

Ёмвош округ вурна емӓнхатл

Вон кер тыдӓщ 13-мит хӓтӓлн Ёмвош па округ эвӓлт мойна юхтум мир Вурна имев емӓнхатл постӓсӓт. Хӓтл кӓтупн Бориса Лосева немпи рӓтӓщӓты хӓра ар мир нявремӓт пидӓ ӓктӓщӓт.

Йис пура вӓш эвӓлт арсыр тухлӓн войт киньща вурна мет сырыя увӓс мӓвева юхӓтл. Щит пӓта мӓн мӓрев вӓдӓт, хуты вурнаев ки юхтӓс – товия йис. Тӓм емӓнхатл округев луваттын кашӓн кӓртӓн постӓлы. Дыв хӓтл мӓр кӓтӓлн вӓйтӓнтӓйлдӓт, путӓртлӓт, якхот вантлӓт, «Куренька» немпи як яклӓт, содамӓт па хӓд хошум йицк кавӓртлӓт. Юх нӓвӓт эвӓлт тыхлӓт вердӓт, тови па вурна олӓнӓн арсыр путрӓт, амамӓтщет путӓртлӓт, ӓхӓл шӓпи навӓрлӓт па па сыр-сыр увӓс мир кӓсупсӓт лӓщӓтлӓт. Тӓм емӓнхатл миревн шецк сӓмӓна тӓйды.

Мосд ястӓты, 2012-мит од вӓш эвӓлт «Вурна хӓтл» округ ширн постӓты питсы. Тыв округев вошӓт, кӓртӓт эвӓлт арӓн-якӓн па верӓн хуятӓт юхтӓйлдӓт, лӓлн ияха шуши мир емӓнхатл постӓты.

Ма ширемн, тӓм одн вурнаев емӓнхатл постӓты пӓта мет ар мир юхтӓс, кӓт шурӓскем хӓнне-хӓ, алпа, вӓс. Шецк амтӓн вӓс

А. Русмиленко ёнтум вурна хурпи дӓмӓтсх

Тӓк эвет Калтащ, Ими дӓмӓтсх алӓсӓт

И. Самсонова верум хурнӓн

ай вошӓт па кӓртӓт эвӓлт юхтум хурамӓн шуши мир дӓмӓтсхн арӓн-якӓн нявремӓт пидӓ вантты. Щит эвӓлт емӓнхатл мет ӓмща тывӓс.

Емӓнхатл пӓншум пурайн Югра мӓв губернатор лӓнкӓр хӓ **Всеволод Кольцов** хошум яснӓт юпиин сема питум увӓс ай пушкиет хоттел ӓха мойлупсӓт катлуптӓс.

Елды емӓнхатла юхтум мира мет хурамӓн вурна имев дӓмӓтсхӓт алӓсыт. Тӓта Сӓмӓтвош, Ёмвош, Сӓрханл, па Нижневартонской мӓвӓт эвӓлт юхтум хӓлум од вӓш эвӓлт пушхӓт вӓна пелка ювум имиет вӓнты арсыр ширн ёнтум вурна имев хурпи хӓс няд дӓмӓтсхӓт ванлтӓсӓт. Артӓщты ӓха мет хурамӓн вурна хурпи дӓмӓтсх дӓвӓрт вӓс пириты, вантӓ, кашӓн ернас ӓмща лӓщӓтсы. Шӓлта уша йис, мет ай тӓпиет кӓтн олӓнмит тӓхия Ёмвошӓн вет луват эвие **Ева Коновалова** пирисы. Айлат ӓх кӓтн Сӓмӓтвош район Тӓк кӓрт ӓшколайн вӓнлтыйдты эвиет нух питсӓт. Вӓн хуятӓт кӓтн Нижневартонск вош «Айлат ӓх верӓт тӓты тӓхи» эвӓлт хӓнты не **Екатерина Жукова** олӓнмит тӓхия питӓс. Хурамӓн вурна хурпи дӓмӓтсх Алла Русмиленко ёнтӓс.

Елды мойн мира ӓмӓщ якхот ванлтӓсы. Щи арат шуши мир якӓт, арӓт нарӓсты сыйт хӓвнӓн вантсӓв. Тӓта Ёмвош «**Дылӓн союмн**» вӓндтыйдты шуши нявремӓт, Сӓмӓтвош район Тӓк кӓртӓн «**Ай Ас ӓх**» немпи

хурамӓна якты айлат эвет па пухӓт, Русскинская кӓрт эвӓлт юхтум «**Вӓнт не**» арӓн-якӓн нениет па эвиет, Лянтор вошӓн «**Пимӓлы**» ариты-якты не, Ёмвош район Шапша кӓрт эвӓлт «**Моц хот**» якӓн ӓх, Сӓрханл район «**Тром ёвум мокут**» арӓн-якӓн имет па эвиет па тӓм ванӓн лӓщӓтӓгум арӓн-якӓн «**Ёмвош ӓх**» тӓхи неӓт шуши мирлӓв хурамӓн арӓт арисӓт, якӓт ванлтӓсӓт па нарӓсты юхӓтн юнтсӓт.

Кашӓн од иты нявремиет пӓта сыр-сыр увӓс мир кӓсупсӓт па юнтутӓт верӓнтсыйт. Дыв юх нӓвӓт эвӓлт мет ям тыхлӓт лӓщӓтсӓт, аканят ёнтсӓт, олюпн хӓрӓт хӓншсӓт па ӓращты кӓсупсӓтн кӓссӓт.

Щи тумпи рӓтӓщӓты хӓрн юрн хотӓт омӓсыйт. И нюки хотн «Наследие Югры» немуп Югра мӓв йис верӓт тӓты тӓхи ӓх ванлтупсы версӓт. Тӓм тӓхи кӓща не **Ульяна Данило** лупӓс, ванлтупсыйн Сӓрханл район Русскинская кӓрт пӓнӓлн вӓнт кӓртӓн вӓлты юрн ими **И.М. Покачева** венш сух эвӓлт ёнтум юрн хир, 85 ола ювум Касум мӓв хӓнты имие ёнтум сӓх, Сӓрханл мӓв хӓнты имеӓн **Т. Уколова** па **А. Ярсомова** верум хоп юх кар эвӓлт хушапӓт, йис ширн ёнтум Ас вухӓлят дӓмӓтсх: щӓщкан сӓх, ернас, ушам, ютлӓн вей па нир, Ёмвошн вӓлты вухӓль не **С.А. Астапович** ёнтум хурамӓт вантты рӓхӓс.

Ирина
ПОСЛОВСКАЯ

Вурҥа имев юхтӑс

Кашӑн ол хӑнтэт па вухалыт Вурҥа хӑтл верӑнтлӑт. Вурҥа имев мет сыры увӑс мӱвева юхтумтӑл, хулна доньщ ул. Хӑн лӱв тыв юхӑтл, еша вӑл хӑтлӑт хошума ши йилӑт.

Нуви сӑнхум вошн Нвӑлты хӑнты не Тамара Пятникова «Традиционные обряды хантов усть-казымского Приобья» немпи киника хӑншӑс. Щӑта шуши мир арсыр емӑҥхӑтлӑт олӑҥӑн пугӑр мӑнл. «Вурҥа хӑтл» олӑҥӑн щиты хӑншман: «Вурҥа сыры увӑс мӱва юхӑтл лӱҥ пелы хӑтлӑт керлӑты щира. Сӱсн па нӱм мӱва па тухлӑҥ войт юпийн мет юхи хӑшум кӱтн мӑнл. Лӱв юпелн па тухлӑҥ войт рӑт мӱвдала керлӑдӑт, тыхлӑт верлӑт, карӑҥ пушхӑт пунлӑт, пушхӑт енмӑлдӑт. Вӑнт па хот войт ищи товийн пушхӑт тӑдӑт. Вурҥа тӑл па лӱҥ ияха кӑрӑтлӑдлӑ». Хӑнты мирев пӑта вурҥа имев няврем сема питты олӑҥӑн ям айт тӑл, ай няврем партты вой. Вурҥа хурн Калтащ Аҥкев вӑлдял. Калтащ Аҥки – няврем партты не. Щит пӑта катра йис пурайт вӱш эвӑлт вурҥа увӑс мӱва юхӑтты пурайн пӑсан верӑнтлы.

Емӑҥхӑтлӑҥ тӑп имет па нявремӑт вӑлдясӑт, икет щив ӑн катлӑсыйлсӑт. Ши

емӑҥхӑтла сырышӑк лӑшӑтйилсӑт. Айлат неҗӑт нявремӑт пила турн эвӑлт тыхлӑт версӑт па доньщ йилпия хӑншӑс па щитӑт кӑншты мосӑс. Щив каран пушхӑт юкана нял муй лапӑт дов нащам муй па доньщ эвӑлт верум пугалӑт пунсӑт. Вӑн имет воньшумутӑн, хулӑҥ па ӑл нянӑт версӑт, соламӑт па па еплӑҥ дӑтутӑт кавӑртсӑт. Вурҥа хӑтлӑн порилӑсӑт, кӑрт хува т мойна янхсӑт.

Тӑм йисн емӑҥхӑтл вошӑтн, кӑртӑтн па верты питсы, щив вошӑҥ па кӑртӑҥ мир ӑк тӑщлӑт. Дыв пӑтӑла арсыр кӑсупсӑт, юнтупсӑт, арӑҥ-якӑҥ хотӑт лӑшӑтлыйт.

Тӑм ол вӑн кер тылӑщ лапӑтмит хӑтлӑҥ Емвошн ищиты емӑҥхӑтл верӑнтсы. Пурмӑсӑт давӑлты «Торум Маа» тӑхия вошӑҥ мир юхӑтсӑт. Дыв пӑтӑла сыр-сыр ӑмӑщ юнтты тӑхет лӑшӑтсыйт. И тӑхийн амамӑтщет уша верты рӑхӑс, кимит тӑхийн мойн хуятӑт вурҥа пӑта воӑс эвӑлт тыхлӑт верты вӑнлӑтсыйт. Нявремӑт

Тӱт Имия пойкашӑдӑт

«Емвош ӗх» неҗӑт арилӑт

доньщ эвӑлт вурҥайт версӑт, кӱтӑлн ӑрашсӑт, кӑссӑт. Ищиты немасыя «Кина вантты хот» лӑшӑтсы, хута пушхӑт па вӑн хуятӑт хӑнты па вухаль мир олӑҥӑн ай

кинайт вантсӑт. Щӑлта арӑҥ-якӑҥ хот пӱншы. Щӑта «Хӑтл» немпи Ас-угорской театрӑв айдат хуятӑт, нявремӑт вӑнлӑты «Лыдӑҥ союм» эвиет, арӑҥ-якӑҥ «Емвош ӗх» тӑхи неҗӑт ӑмӑщ арӑт арисӑт па хурамӑҥ якӑт яксӑт. Ши юпийн «Торум Маа» тӑхийн рӑпитты ими Раиса Решетникова Настя хилнеҗӑл пила Тӱт Имия пойкашӑсӑҥӑн, вурты ухшам мойлӑсӑҥӑн па юха калаш йирсӑҥӑн. Худьева юхтум мира тӑлаҥа па уяҥа вӑлты щир вохсӑҥӑн.

Щӑлта мойн мир пӑта дӑты-яньщты пӑсан версы.

Надежда ВАХ

Вурҥа имев

Тыхлӑт верлӑт

Е. Нежданова ай нявремәта мойлупсәт ортал

«Луима ханса» эвет мир едпийн хурамәна яқдәт

«Вурңа хәтл» Сәрханл вошн мәнәс

👉 *Елды путәр.
Оләң лопәсн
олнитуман вәл.*

Щәлта ши арәдн вурна неңев елды лупәл, хуты лүв тәм ишки увәс мұва Тәпәл вош вүш эвәлт иса ювмад па сапәл вурәдн тәләң қалаш картәл ай ехлүва тувмәл. Щит пәта күш айлат, күш вәндәт ехлүв иса тунцирәна ат амәтләт, хуты вурңа неңев епләң мойлупсы кашәң хуята тәс па ши вер тумпийн хошум тови хәтләт па тәм ишки увәс мұвева юхтуптәс.

Тәмәщ яхотәң вәндтупсы етшуптум юпийн «Вурңа хәтлә» әктәшум вошәң хәннехуятәт немәсыя емәң сүмәт юх едпийн хәтл мәнты ширн лапәт пүш ух пунсәт па, елды яма вәдгыходты нумәс верман, пори юкана тувум щәшкан дерәт сүмәт юх илн вәлум нүвәта нух эхәтсәт.

Әхәт шуши мирәт отдел хуши рәпитты хәнтәт па вухәләт немәсыя айлат ех күтн «Мет ям вурңа неңев ләмәтсухәң» вәндтупсы версәт. Щит пәта кашәң пух муй эви ияха әктәшум вошәң мирәт

едпийн иса тунцирәна па хурасәна вәндтәс, муй хурасуп ләмәтсухәт лүв хошты кемәдн хурамәна ентәс па мәта утәт мәтты ки вурңа неңенән па тәйтты тәм емәнхәтәдн веритсыйт. Тәм вурңа сухәң вәндтупсы мәнум пурайн кашәң айлат хәннехә ар пеләк эвәлт ям вүща ясәңән китсы па хәншты юхәтн шуши мирәт отдел тәхи эвәлт мойләсы па ишәкты непекәтн «Йис Сәрханл» немуп тәхи эвәлт вәдгы кәща дәңкәр неңән юкантсы.

Мет юхи хәшум күтәтн айлат хәннехуятәт ишиты дыв ширедн сырсыр юнтәтн юнтсәт. Щәлта «Вурңа хәтәдн» вәлум Сәрханл вошәң ай па вән ехлүв, шуши мир отдел хуши рәпитты хәнтәт па вухәләт худыева ияха әктәшсәт па тәм емәнхәтәдл елды нәмты пәта хурдал вүсәт.

Ма па ши «Вурңа хәтл» пориләты пурайн нәмәсыя арсыр хәннехуятәт иньшәс сум, муй дыв нәмәсләт тәмәщ шуши мирлүв емәнхәтл оләңән. Щиты Сәрханл вош шуши мирәт отдел хуши художник-конструктор

не шира рәпитты хәнты эви **Наталья Ачимова** тәмиты ин вәдгы верум «Вурңа хәтләл» пәта путәртәс: «*Ма нәмәстемн, тәм емәнхәтләв шеңк тәса па хурамәна тәмхәтл мұң постәсэв. Ямкем ар вошәң мир мұң хуцева юхтыйдсәт. Кашәң мойң хәннехуята ин мұң ләщәтум якты хотэв па арсыр хурамәна верум вәндтупсәт сәма хойсәт. Щит пәта тәта рәпитты неңлүв ишиты нух амәтсәт.*

Елена Сидорова «Йис Сәрханл» немуп творческой программәйт тәхи хуши рәпитты не тәмиты «Вурңа хәтл» оләңән мәнема лупәс: «*Тәм хәнты па вухәлдь ехлүв емәнхәтәдн шеңк әмәщ вәс рәпитты. Ма веритты кемн сыр-сыр верәтн иса нәтсум. Нәмәстемн, тәм меләк тови хәтәдн вурңа неңев тыв мортты мұв эвәлт юхтум кемн лүв ар уй, амәт па ямсыева елды вәдгы-ходты ширәт әл хәннехуятәта тәс.*

Мария Корниенко – Сәрханл вошн вәдгы не ишиты тәмәщ айкел тәс па нәхмәс: «*Ма нявремәңләм пида кашәң ол мәр тәм шуши*

мирәт емәнхәтл постәты янхлум. Тәм пүш ма эвем вурңа неңев ләмәтты сухәт ишиты шеңк тәса па хурамәна хошты ширәдн айдтыева ентәс па вәндтупсыйн ишәксы. Ма ширемн, тәмхәтл «Вурңа хәтләв» иса шеңк әмща па ушхуля тәта рәпитты неңлүвн ләщәтсы. Па пүш ма иши айлат ехләм пида тыв юхәтты нумәс версум».

Щәлта «Йис Сәрханл» немуп творческой программәйт тәхийн арәтмоньщәт ширн рәпитты не **Екатерина Нежданова** «Вурңа хәтл» оләңән тәмиты лупәс: «*Ма мет оләң пүш тәмәщ шуши мирәт емәнхәтлән вәсум. Ма ширемн, тәмәщ хәтләт иса верты мосл. Хәннехуятәт муй ай нявремәт шуши мир культура верәт тәта уша павәтләт. Муйсәр тәхийн па тәмәщ әмәщ емәнхәтләт тәса па хурамәна верты веритдыйт.* Иса тәмиты Сәрханл вош хәннехәйт «Вурңа хәтл» оләңән айкеләт мәнема тәсәт.

Владимир
ЕНОВ

Арсыр верата вэнлтыйлсат

Ай кер тылдьыч 28-29-мит оҥ Ёмвошн ремёслайт па промыслат Центр хот хуца нывремат пата «Ремёсла и промыслы: прошлое и настоящее» немпи XIV-мит конференция вэс.

Мосл лупты, хуты мет сыры тэнлуп па ай кер тылдьычнан Хулимсунт, Белый Яр, Урай, Мегион, Лянтор, Сэрханл па Нижневартовск вошатн ичимаш научно-практической мирхотат вэсат. Шата нывремат соткем научной непек лунатсат, ши тумпи дыв ши арат вэнлтыйлды харат лэщатсат. Ияха лунатты ки – 800-кем хуят ши мирхотата юхтылдэс.

Ши мирхотатн нух питум эветпухат Ёмвошн аќтащсат. Мун округев тумпи там мирхотн заочной щирн Челябинской, Курганской па Московской областят эвалт нывремат непекат китсат.

Тамхатл Центр ремесел хуца «Из рук в руки» немпи вантупсы лэщатсы. Тага ныврематн верум, тывум, ёнтум пурмасат альман вэсат. Ведши ши мирхота юхтум эветпухат вантсат па уша версат, муй щирн тэса па хураманча иса пурмасат верты, тэса ёнтты, тывты мосл.

Мирхот пуншум пурайн мойна юхтум эветпухат елпийн Ёмвош лекшитты хот эвалт мешан нывремат «Мутра даращ» немпи етнот альсат.

Ремёслайт тахи кэща не **Ольга Бубновене** вуща верман лупас: «Эмаш, хуты кашан ол мун хуцева аршак ныврем юхтыйл. Мет сыры округев луваттыйн ичимаш мирхот па вэнлтаты хар Суматвош район Хулимсунт картан лэщатсы. Там олн ведши ичимаш научно-практической мирхот Сэрханл район Белый Яр картан па Нижневартовск вошн лэщатсы. Шата нух питум эветпухат Ёмвоша юхатсат. Манема щенк эмаш, хуты нывремат йис пура эвалт хашум верат олан уша верлат. Мун Югра мувев вера катра мув, 900 ол юхлы непекан ханшсы».

Ши юпийн нывремат научной непеклад лунатты питсат. Ёмвошн увас нывремат пата искусствайт Центр колледжан вэнлтыйлды

Я. Айпина ана ханшет ханшты вэнлтэл

К. Гаврилова саңквылтап верты вэнлтэл

Л. Гурьева верум хуртан

Анастасия Короленкова вэнлдум ненал Н.Ю. Сайнакова пида «Ханты мир хув ан» немпи путар ханшас. Айлат дерамтты эвие эвалт уша йис, хув анат – нял сунпи, арсыр луват вэдлалат: вэн, айшак ан па мет ай. Вантэ, щитат эмаш ияха пунты па тайты, вэн ана айшак ан, айшак ана мет ай. Путрал лунатмал пурайн лув верум хув ан аляс. Щит нохар юх эвалт верас. Ши хув анл лув стамескайн па наждачкайн версалэ. «Интам ма колледжан «Художественная обработка дерева» отделенияйн вэнлтыйлдум, манема щенк эмаш вэс ши ан верты», – лупас Анастасия.

Маргарита Адина, Хулимсунт кэрт: «Тамхатл ма путрем лунатты питлум, муй щирн йистелн вухаль мир пелна па нямалт эвалт воньдэсат. Там непек манема вэнлдум неңем Н.К. Маслова ханшты нетас. Путрем лэщатты пурайн ащем Сергей Михайлович Адина, аңкем Анна Прокопьевна Адина, Елена упем, вана пелка ювум рэт именедам Галина Константиновна Адина па Зоя Емельяновна Адина нетсат. Ши пурайн ма уша версум, хуты йистелн пелна па нямалт эвалт пэсан версы, хот лыпийн ищи щухла хаш юх вэш пунсы, щит эвалт ищи пэсан вэс, ши тумпи щашкан муй па марля эвалт хашап ёнтсы. Мис пэсан лэнт тухалн пелна йира эвалды. Ши тумпи пелна па нямалт эвалт нывремат па икет пата немасыя

мил хурпи лэматты ут ёнтсы. Тамхатл ма ши лэматты ут ёнтты вэнлтаты питлум. И эмаш вер олан уша версум. Ай сохал хуца немасыя карты хушап йирсы, щив ищи хаш юх вэш пунсы. Елды ши ут ханнехэ шанш пелка йирсы па лув турн сэварман муй па воньшумут воньщман шэшас па лув мухалайда пэсан вэс».

Научной непекат лунатмел юпийн дыв па нывремат арсыр верата вэнлтаты питсат. Ши пурайн ма ищи итэх эвет пида путартсум.

Яна Айпина, Урай вош: «Ма 9 ол луват, 3-мит классан вэнлтыйлдум. Тамхатл ма нывремат сухта пута ханты ханшет ханшты вэнлтаты питлум. Ши вера ма немасыя кружок хуца вэнлтыйлдум. Ашкола тумпи ма хур ханшты па ариты вэнлтыйлдум».

Ксения Гаврилова, Нижневартовск вош: «Ма ведши щимаш мирхота юхатсум. Тамхатл ма нывремат саңквылтап нараты ут верты вэнлтаты питлум. Щит вэнши юх эвалт верды, тэп ма хоп юх па хаш юх эвалт верты олдитсум. Мун семьяевн ар хуят юх эвалт арсыр хураман пурмасат верты мосман тайдат. Ма яемн арсыр пурмасат верты вэнлтасаом. Аңкем ищи хураман пурмасат самана верл. Мун ияха вэнта янхлув па мосты юх лэщатлув».

Там научно-практической мирхот сухнум юпийн 44 ныврем нух питас, дыв ишакты непекат холумтсат.

Людмила ГУРЬЕВА

Ан юхан кэртәң кәщә не верум айкел

Ай кер тыдәщ 27-мит хәтәлдн Ан юхан кэртәң Сүмәтвош районән рәпатаем ширн вәсум, хута ар пеләк вухалят вәлдәт. Сырыя немасыя ши кэртәң кәщә не Татьяна Рукова (Гындыбина) пида вәйтантайдсум па пүтремәсум.

Мосл лупты, хуты Татьяна Михайловна ищиты Кимкьясуй немуп ай кэртиенән Сүмәтвош районән вой-хүд велпәс ширн вәдты хоттел ех күтн ван хәтлуп тыдәщ 1958-мит одн тәм нуви тәрум илпия юхтәс. Лүв ясаңдад эвәлт уша йис, муй ширн иса хәт од вүш вәнта сема питум Кимкьясуй кэртәлдн вәс па енмәс. Еша эхәтшәк аңкел-ащел нумәс версәңән па хоттел эхләд пида Ан юхан кэрта ши касәлсәңән. Ан юханән, вантә, ши пура оләтн лүв аңкаңкел па вән ныйд атәлт ширедн вәсәңән. Тәм ай кэртиенән вухаль эвие ашколая мәнәс па хәдмит класс вүш вәнта вәндтылдәс. Щәлта лүв аңкелдн-ащелдн Игрим вош нивәлдмит классәң ашкола-интерната вәндтыйдты тәсы. Щиты иса 1970-мит од вүш эвәлт па 1975-мит од вәнты ай эвие ши вән вошн вәндтылдәс.

Нивәлдмит класс Игрим вош Нәшкола-интернатн етшуптумал пурайн лүв нәмәсты питәс, муйсәр тәхи па мата рәпата щира елды вәндтәты мәнты мосл. Ши Советской дащ пура оләтн ар пеләк айлат пухәт муй эвет иса Пулңавәт вошн пүншум арсыр училищайтн вәндтыйдсәт. Ши пәта Татьяна ямсыева сыр-сыр айкелдәт газетайтн лүнтәс, тунщирәна щитәт арталәс па нумәс верәс ГПТУ-12 немуп тәхия хүд вүты не щира елды идем од мәр вәндтыйдты мәнты. Пулңавтән лүв ши вәндтәты вер етшуптәслә па мулды арат тыдәщ мәр Новый Порт вошн хүд вүты тәхетн рәпитман вәс. Ши тәхийн рәпитты вердал оләңән лүв мәнәма тәп тәмиты пүтәртәс: «*Ма сыры оләтн щимәщ хәр нәрум мүйе па щәта вәдты юрнәт аң па вантыйдсум, щит пәта кашәң ай па вәншәк вер пида катдәсыйлдты па ши мирәт пида вәйтантайдты мәнәма шеңк әмәщ вәс*». Ши тәхийн тәп еша рәпитәс па ищи 1976-мит одн лүв рәт эхләд вәдты кэрта юхды пелы юхтәс.

Ан юхан кэрта юхәтмалдн кэртәң ай нявремәт хәтл мәр

Т.М. Рукова

В. ЕНОВ ВЕРУМ ХУР

давәлды хотн рәпитты питәс. Ши пурайн лүвела тәп 16 од вәс, па лүв ищи араткем 16 ай няврем садик хотн давәлман па вантман тәйс. Мет оләңән, вантә, ши ай пухәт па эвет давәлды хот иса немудты ширн аң немәтсы. Еша эхәтшәк рүщ ширн «Колобок» немн кэртәң ехн юкантсы. Кашәң йилуп од Ан юханән вәдты хәннехуятәт дыв хуцела аршәк ай няврем хәтл мәр давәлды хота тәты питсәт. Имудты одн дыв хуцела араттелдн 35 пух па эвие садика яңхәс. Ши пурайн па кимит воспитатель, мет ай нявремәт пида вулкемәты па детут кавәртты неңәт йилпа рәпитты вүсыйт. Щит пәта имухты арсыр рәпата верәт кеншәка йисәт. Татьяна Михайловна Рукова 12 од иса воспитатель не ширн кэртәң нявремәт хәтл мәр давәлды хотн рәпитәс.

Әхәтшәк 1990-мит одн Татьяна Михайловна садик эвәлт «Игримской» немуп совхоз тәхийн йилуп рәпата муцатәс. Ши пурайн вәлум оләтн тәм не арсыр давәртәң верәт вантәс. Щиты лүв иса ловәт вантты неңа рәпитәс, кэртәң хуятлада түтьюх муй турн дов әхләтн таләс. Итәх

хәтләтн юханәд эвәлт йиңк талман па вәс. Хәлум од тәм не сыр-сыр рәпатайт верәс. 1993-мит одн лүв Ан юхан кэртәң вәдты рүтыщәты хотн кәщә неңа Игрим вошәң вән кәщайтн павәтсы. Хән ма иньщмәсем лүвел, муй пәта дыв кэртәд щимәщ немн юкантсы, Татьяна Михайловна тәмиты мәнәма лупәс: «*Вухаль ясаң эвәлт рүщ щира ки тулмащтәты, «Ан» – щит «ана» ши йил, «я» – щит «юхан», щит пәта мүйң кэртәв шушия вәдты вухаль эхлүвн Ан юхан кэртәң немн ши юкантсы*». Тәм неңев 1964-мит од вүш эвәлт тәм ай кэртиенән иса вәдты питәс. Тата лүв хоттел хуятәңа йис. Мет оләң хотл эвәлт хәлум няврем енмәлтәс. Имудты од лүнән иикел хүд велпәсләты мәр пурайн йиңка рәкнәс па аңтәма йис. Еша эхәтшәк Татьяна Михайловна кимит пүш икия мәнәс. Ин ши иикел пида ияха па кәт няврем тәйләңән. Ши ширн араттелдн лүв вет пух муй эви тәйл. Мет оләң хот нявремәдл иса худыева вәна йисәт. Щиты тәмхәтл тәм не 16 хилы па ай хилыет па тәйл.

Ма иньщәссум, муй ширн Мәхәннехуятәт кэртәлдн вәлдәт. Татьяна Михайловна лупәс, хуты кэртәң кәщая лүв 2006-мит одн павәтсы. Ан юхан кэртәң непек ширн нух хәншман тәмхәтл 127 хәннехә лүнтәсл. Кэртәлдн ин тәп 70 хуят вәд. Дыв хуцела иса немудты рәпата аңтәм. Щит пәта итәх хәннехуятәт арсыр тәхетн рәпитман яңхләт. Айлат эх вошәтн сыр-сыр вәндтәты тәхет етшуптәтәд юпийн юхи аң юхәтләт па па кэртәтн муй вән вошәтн елды вәдты-хәдты щирдал дәщәтләт. Ан юхан кэртәң кәщә не ясәт ширн, ин дыв кэртәлдн тәп рүтыщәты хот, нуви түтәт вүщитты па түт хәрәтты тәхеңән рәпитләңән. Ай пәльница хот щикүш вәд па щәта тохтура рәпитты хәннехә аңтәм. Арсыр шуши мир емәңхәтләт эвәлт Ан юхан кэртәң хәйт-неңәт шеңк әмщә Вурңа хәтл тәйләт па кашәң товийн щит пориләдәт. Щиты тәмхәтл Ан юханән Сүмәтвош районән вухалят вәлдәт.

Владимир ЕНОВ

Ёмвош эвӀлт хон воша каслӀс

Ай кер тылӀщ 6-митн «Най Аңки» немуп хӀр етшуптум хӀтӀлн Ёмвош киникайт мийлӀтты хотн Егор Морозов пида вӀйтантупсы вӀс. Щи айлат хӀ Половинка кӀртӀн Кондинской районӀн сема питӀс. ЮГУ хуши лӀв юриспруденция немуп вера вӀнлтылдӀс, ӀхӀт 2011-мит олн Москва мӀнӀс па актӀра йис. Ёмвошн вӀнлтылдӀмал пурайн Егор «Отдыхай» немуп луӀӀлтупӀт ванлӀтӀты тӀхийн юнтӀс. Хутысаты щимӀщ рӀпатнека йис, щи олӀӀӀн лӀв мирхотӀӀн Ӏха ай павтӀс. ЩӀӀлта «Амбивалентность» немуп кина ванлӀтӀс, хута лӀв вулаӀ актӀра вӀд. Щи юпийн щи хот рӀпатнекаӀт лӀвела «Земляки» немуп непек мойдӀсӀт. ӀхӀт мирхотн Ӏх Егор пида вӀетьща хур вӀсӀт.

Хута юнтты вӀнлӀс

Ёмвошн вӀдмемн ма «Отдыхай» немуп тӀхийн юнтсум. Щи пурайн иса Ӏн нӀмӀссум, хӀнты Москва мӀндум па телевидениян, кинайн юнтты питлӀм. 2011-мит олн «Най Аңки» хӀра Иосиф Райхельгауз юхтӀс, лӀв ГИТИС хуши рӀпитл па «Школа современной пьесы» немуп тӀхи кӀщӀя вӀд. Щи хӀ арсыр вошӀтн айлат Ӏх кӀншӀс, лӀдн лӀв хуцела вӀнлтылдӀты ат юхӀтсӀт. Ма щив янхсум па мӀнем вӀӀдсӀт. Щи юпийн ГИТИС хуши вӀнлтылдӀты питсум па олӀӀ курс эвӀлт театрӀн юнтты питсум.

КӀртӀӀн пух хӀни нумӀс

Ай пура вӀш эвӀлт актӀра йиты лӀӀхасум. Ая вӀдмемн нӀдам голливудской кинайт вантсум, хута Ван Дамм, Шварценеггер па Сталлоне юнтсӀт. МӀӀ мӀвевн верум фильмӀт ищи вантсум, тӀп ай пухлеӀкия Тарковский верум кинайт вантты лавӀрт вӀс.

Егор Морозов (1988-мит олн сема питӀс) 2011-2015-мит олӀтн «Школа современной пьесы» хотн юнтӀс, 2017-мит ол вӀш эвӀлт Театр Новых пьес немуп тӀхи актӀра вӀд. ТӀмӀщ кинайтӀн юнтӀс: «Ты на высоте», «Амбивалентность», «Балабол», «Полицейский с Рублевки», «Время первых», «Тяжеловес», «Экипаж 2016», «Легок на помине», «Вороны», «Учителя», «Универ. Новая общага», «Принц на Рождество», «Секретарша», «ОСА», «Я был здесь», «Знак истинного пути» па «Глухарь. Опять новый». КӀт пӀш «Золотая маска» немуп мойлупсы холумты лӀӀхас.

Пухел нух лавӀлтсӀӀн

ХӀн ЮГУ етшуптӀсум, ӀӀкем Ёмвоша юхтылдӀс па лӀвела лупсум, юриста рӀпитты Ӏн лӀӀхалум, актӀра йиты нумӀс версум. ӀӀкем-ащем лӀӀхасӀӀн, лӀдн ма нӀдам тылӀщ вух Ӏша павӀтты рӀпата ат тӀйсум. ВантӀ, актӀрӀт итӀх пурайн рӀпата тӀйлӀт, итӀх пурайн рӀпатайды па вухды омӀслӀт. ХӀн Москва мӀнты сонтумӀсум, ӀӀкем-ащем лупсӀӀн: «*МосӀн, вӀнлтылдӀты тӀхия питты Ӏн тывӀл*». Щи юпийн Ольга Ефимовна хуши мӀнсум, щит мет олӀӀӀн мӀнем вӀнлтум ими. Щай яньшман лӀвела лупсум: «*Юриста рӀпитты Ӏн лӀӀхалум, Москва вӀнлтылдӀты мӀндум. Муй нӀӀ щи олӀӀӀн нӀмӀслӀн?*». ЛӀв лупӀс: «*МӀна, щӀта вӀнлтылдӀты питлӀн*». ӀхӀт хон воша щи мӀнсум.

Интум ӀӀкем-ащем юраш-лӀӀӀн, хути актӀра йисум па луплӀӀн: «*КӀртӀв мирн нӀӀ хӀс юкана тӀйлӀйн*».

СериалӀтн юнтӀд

КиновузӀт хуши айлат Ӏх Ӏн вӀнлӀтӀлӀйт, муй щирн кинайн

Егор Морозов, Ёмвош, 2019-мит ол

юнтты мосл. Щит пӀты щи вера сериалӀтн вӀнлтылдӀв. ЩӀта вер ӀнтӀм, хутты вӀнлтылдӀсӀн муй ӀнтӀ, яма муй атма юнтлӀн. ВулаӀна вӀд, лӀдн ям хурас ат тӀйсӀн. Арсыр актӀрӀт сериалӀтн юнтсӀт. Ма ищи юнтсум. Интум, хӀн йилпа щив вохлыӀм, Ӏн кашашлӀм. ХӀн тӀп вӀнлтылдӀты питсум, хӀлум ол реклама верты тӀхета янхсум, иса щив Ӏн вӀйлӀясьӀм. ТӀп тӀм ванӀн «РафаӀлло» мавӀт ванлӀтӀтыя вӀсьӀм. Театр хуши мӀнема сцена мет сӀма рӀхл. Ма Половинкайн енумсум, щӀта щимӀщ хот ӀнтӀм вӀс. МӀӀ тӀп кинайт вантсӀв, щит пӀты щи вер пелды сӀмӀӀ па кинайн юнтты мӀнема ӀмӀщ.

Хутысаты луӀӀлтупа лӀщӀтӀйл

Ивана Чаббак хӀншум непек щирн лӀщӀтӀйллӀм. Щит голливудской актӀрӀт вӀнлӀтӀты не. Станиславской вӀнлтупсы кӀш ям, тӀп лӀв щи вер сот ол юхды

ВӀйтантупсы пурайн

хәншәс. Интум ши непек лүнәтты давәрт па тәм йис верәта ән мәстәд. И. Чаббак – тәм йис хуят, лүв вәндәлдә, муй ширн мўнева кинайн юнтты мосл.

Луңәлтупәт верты әх непек

Ма луңәлтупәт ләщәтты әх сема питум хәтләт немасыя непек нух хәншәлдәм, ләдн мосты пурайн дыведа вўща яснуп непекәт китты. Мосәң, щит унтасн дыв ма пидема рәпитты питләт. Ши әх тухәлпи йидпа Дмитрий Киселёв, Николай Лебедев па Борис Хлебников пида рәпитты ләңхәлүм. Па хон пеләк әх эвәлт ләдн Питер Джексон пида рәпитсум. Тәм ванән актәрәт вәлупсы оләңән киникайт лүнәтты питсум, ләдн дыв вәлупсәд посн арсыр верәт уша павәтты па ямашәк юнтты вәндтәйлты. Интум вәнты Л. Филатов, И. Смоктуновской, А. Миронов па О. Табаков оләңән лүнәтсум.

Хутысаты Москва эвәлт Ёмвош кәд

Ши воша мәнмем вўш эвәлт Ёмвош еша пасыра йис, тәп ищипа сыры хурасуа хәщәс. Тәм мўв айдәт әх кўш арсыр ям вер верты ләңхәләт, нюр мултҫийн щит верты ән есәлдҫийт. Ән вәдем, муй пәты щиты вәд. Хотәт оләңән ки лупты, ән ләңхәлүм, ләдн тәта катра хотәт худыева шүкатсҫийт. Ма щиремн, тәм мўвн сыры йис вәлупсы давәлдты мосл.

Мойң хуят иты тыв юхтәс

«Най Аңки» – щит оләң фестивал, худта мойң хуят иты юхәтсум. Тәняд од вўш эвәлт тәмәщ хәрәта яңхты питсум, хән вудаң хуят «Амбивалентность» немуп кинайн юнтсум. Ши ут пида Мурманск, Владивосток, Выборг па Польша хуши вәсум. Мет сыры ши кина Москвайн ванлтәсы, немасыя щив психиатрәт па психологәт вохсҫийт. Дыв лупсәт, мўң дыв рәпатаел мосты ширн кинайн ванлтәсәв. Интум мәнәма әмәщ, муй лупләт Ёмвош мир «Амбивалентность» оләңән. Тәта Киновидеоцентр немуп хотн ай кер тыләщ 28-мит хәтл вўш эвәлт щит ванлтәты питлы. Хуйтат «Най Аңки» мәнум пурайн ши кина вантсәт, ям яснәт ши оләңән лупсәт.

Реональда ОЛЬЗИНА

Ар хилы па хилне тәйтты ими

Хәнты ими Акулина Павловна Яврова тәм од ай кер тыләщ 20-мит хәтлән 85 ола йис. Лүв ар од мәр Нуви сәңхум район Ваньщавәт кәртән вәс, вухсар хотн рәпитәс. Әхәт оләтн Людмила эвел пида Нуви сәңхум вошн вәлдты питәс.

Тәм ими Шурышкарской район Киеват кәртән 1934-мит олдн сема питәс. Ай пурайл оләңән лүв щиты путәртәс: «Мўң юрн хотн вәсүв. Ащем – Павел Константинович Сандрин – ар вўды тәйс. Семьяевн иса хәт няврем вәс. Сыры леккар әнтәм вәс, ши пәта ар няврем ая вәдмел пурайн кәши-мәшн вўсайт. Аңкем-ащем хәлүм няврем вәтшәснән. Ащем вәдупсем шеңк ван вәс. Аңкем – Елена Устиновна Сандрина – атәлт хәлүм няврем пида хәщәс. Яюма тәп нивл од вәс, упема – няд ол, ма тәп и ола йисум. Ши юпийн аңкем кимит пўш икия мәнәс па мўнәт, няврем-ләд, Машпан кәрта тәслә. Ши ай кәртые Касум нюд кәрт эвәлт 25 километра вўшн вәс. Щәта тәп яң хотн вәс, ма щәта ши енумсум».

Акулина Павловна Асов кәртән тәп хәлүм класс вәнты вәндты-ләс. Ши юпийн Машпан кәртән колхозн рәпитәс – хўд вәдсәт, сўдысәт, турн сзвәрсәт. Ши тумпи юлдн аңкеда иса верәтн нәтәс. 1953-мит олдн 19 тәда ювмәлдн Касум нюлдн пәльницәин рәпитты питәс, нивл од щиты рәпитәс. Щәта Григорий Иванович Явров пида вәтаңа йис. Ши оләңән лүв щиты путәртәс: «1961-мит олдн Григорий хуши икия мәнсум. Лүв мәнәт Ваньщавәт кәрта тәслә. Щәта ма вухсарәт енмәлтты хотн рәпитты питсум. Ар олд рәпитсум. Щәлта 1975-мит олдн иса вухсарәт вәдсайт па ма рәпатайды хәщсум. Икем колхозн рәпитәс, хўд вәдәс. Ма лүведа нәтты питсум. Мангутдорн хўд

Акулина Павловна Надежда эвел пида

вәдсумн. Нявремләм тум пурайн айшәка вәсәт. Щәлта еша енумсәт па минемна нәтсәт. Ши пурайн мўң ар мис, лов тәйсүв, щит пәты кашәң лўң мосәс ар турн верты, щиты вәсүв».

Акулина Павловна икел пида няд няврем енмәлсәңән: Людмила, Любовь, Надежда па Александр. Икел па Люба эвел әнтәма йиснән. Акулина Павловна ин Нуви сәңхум вошн Людмила эвел хуши вәд, лўң пурайн Ваньщавәт кәрта яңхәл. Надежда эвел Касум вошн вәд па ай леккара рәпитл. Александр пухәд Варьюхан кәртән семьяйл пида вәд. Акулина Павловна ар хилы па хилне, ши тумпи ай хиләт ищи тәйл.

Ин емәңхәтләд пида мўң ям па хошум яснәт лүведа лупты ләңхәлүв! Ар од мәр тәлаңа, яма ат вәд. Найн-Вәртән давәлман ат тәйлды, хилыләд лүведа кашәң хәтл уй па амәт ат тәләт!

Надежда
НОВЬЮХОВА

Ай кер тыдӑшн Мегион вошн нявремӑт хурӑт хӑншты вера вӑндтӑты ӑшколайн Светлана Солодиловайн хӑншум хурӑт эвӑлт «Пространство настроений» немпи ванлтупсы вӑс. Лӱв веншӑл пелды ванлтӑн – лӱв щимӑщ дӑткӑш ими, щирн хурлӑд ищимӑщӑт. Лӱв хурлӑдн вӑлупсыйн иты мӱв-авӑт, ияха хурамӑңа пунум летутӑт, хӑннехӑйт. Светлана – хурамӑң па сӑмӑң имие, щирн ищимӑщ хурӑт хӑншӑл.

Ши ара́т ёх ванлтупсыя юхӑтсӑт

– Мет сыры непека одюпн и лот пундум, щӑлта тӑса нух вантлудм, муй тӑм одюп лот эвӑлт тывӑл. Елды нумсем щирн хур хӑншлудм, – лупл Светлана Александровна. – Хӑншлудм, муй тывӑл, ши тывӑл. Ма, хур хӑншты не, хур хӑншты вер пелды сащ тӑйлудм.

Светлана Солодилова (Сэротэтто) – юрн ими. Лӱв Пулӑвӑт вошн сема питӑс, тӑп 30 ол Мегион вошн вӑд па рӑпитл. Лӱв кӑт няврем тӑйл, щит Юлия па Александра, ши тумпи кӑт хиды тӑйл. Лӱв иса пурайн хур хӑншты вер пелды сӑмӑңа вӑс. Вӑлупсӑд хӑват «Славнефть-Мегионнефтегаз» немпи тӑхийн рӑпитӑс. 2000-мит ола́тн нявремӑта хурӑт хӑншты вер тӑты ӑшколайн вӑн хуятӑт ши вера вӑндтӑты тӑхи пӱншы. С.А. Солодилова тӑта яма вӑндтылӑс. Елды 2010-мит одн Нижневартонской государственной гуманитарной университет етшуптӑс па хур хӑншты вера вӑндтӑты неӑа йис. Лӱв хурамӑң Увӑс мӱвев хӑншты мет мосман тӑйл:

– Итӑх хуятӑт нӑмӑслӑт, хуты мӱң увӑс мӱвев хурам ӑн тӑйл. Тӑп лӱв нӱм мӱв эвӑлт еша па хурасуп. И пӱш

Хурамӑң увӑс мӱвев ола́н хурӑт хӑншӑл

лӱнӑн рӱтьщӑты пураемн хошум мӱв эвӑлт юхды Мегион воша машинӑйн йисум. Ишни эвӑлт шивӑлӑсум, муйсӑр хурамӑң нӑрум мӱв – ипудяң арсыр ольпӑт – вӱрты, вусты, вущлудм – щикем хурамӑңӑт. Ма семӑла́м лӑп пентсум па нумсемн хурӑт хӑншты питсум – нӑрумн вӱлӑт шӑшлӑт. Шиты «Шив», «Нӑрум мӱв» хурӑн тывсаңӑн, – путӑртӑл Светлана Александровна.

Вӱдең ёх емаңхӑтл юпийн «Вӱдең ёх кӑсупсы» немпи хур тывӑс.

Светлана Александровна ипудяң хурӑт хӑншӑл па нявремӑт вӑндтӑл. Хурӑт хӑншты вера вӑндтӑты ӑшколайн «Увӑс хӑсыет» немпи хурӑт дава́лды музей вӑл, С.А. Солодилова щӑта 2012-мит ол вӱш эвӑлт кӑщӑя рӑпитл.

С.А. Солодилова арсыр хурӑң ванлтупсӑтн нух питылӑс, лауреата йис.

Лӱв лупл, хуты иса пурайн йилуп щирн хурӑт хӑншты вӑндтыл. Тӑм ванлтупсыйн 30

Мегион вош «Югра лыднуптӑты» тӑхи кӑщӑ не Анна Горлова Светлана Солодилова пила путӑртӑл

хур, кашӑң ут пасыра хӑншман вӑл, щирн шеңк ӑмӑщ вантгы. «Движение и статика» хурн летутӑт хӑншман вӑлдӑт, щит гуашь одюпн хӑншы, «Утро в саду» – акриловой одюпн, «Танго як» – вуяң одюпн.

– Хурӑт хӑншты верн арсыр щирн хурӑт хӑншлӑйт, мӑнема иса мослӑт! – Светлана лупл. – Щирн вӑлупсем хӑват арсыр щирн хурӑт хӑншты вӑндтыл-лудм. Мӑнема ӑмӑщ – хӑнштем пурайн муйсӑр хур тывл.

Ванлтупсыйн юхи хӑшум нивл ол мӑр

хӑншум хурӑт вӑсӑт.

Тӑнял ван хӑтлуп тыдӑшн С. Солодилова хӑншум хурӑт Лаңки пос вошн альман вӑсӑт, тӑнлуп тыдӑшн – Вата кӑртӑн.

Юхи хӑшум артӑн С.А. Солодилова лупӑс: «Тӑм ванлтупсыйн ма хурӑт хӑншты вӑндтум ёхлама, дӑхӑслама, рӑтлама па иса мӑнема нӑтум хуятӑта вӑн пӑмашипа луплудм».

НИНА КУПАЛЬЦЕВА,
Мегион вош
Хӑнты ясаңа
тулмащтӑс
Людмила ГУРЬЕВА

Харсурт ёх олаңан киника етӓс

Ван хӓтлуп тылӓщн 2018-мит олдн Касум вошн «Харсурт ёх» немпи киника етӓс. Щит Рандымовӓт рет ёх лӓщӓтсӓт. Дывела Касум вошӓн киникайт лӓнӓтты хот ёх нӓтсӓт «Малая культурная мозаика Белоярского района» немпи кӓсупсыя ши проект китгы. Щӓта вухӓн нӓтупсы холумсӓт. Ши вухӓт унтасн киника есӓлсӓт.

Ши киникайн Рандымовӓт вӓн рет ёх олаңан хӓншман вӓл. Иса хотел хуятӓт киника пӓта катра па тӓм йис хурӓт кӓншсӓт. Киника лӓщӓтты дывела Елена Терентьевна Федотова нӓтӓс.

Харсурт ёх йис пурайн Касум мӓвн Йильпи кӓртӓн вӓсӓт, щӓлта Помут кӓрта касӓлсӓт. Кӓртӓн мир лупсӓт, щит рӓпата па хӓннехуятӓт пелы сӓмӓн ёх вӓсӓт. Дыв вой па хӓл велпӓслӓсӓт, хӓйт юх эвӓлт арсыр пурмӓсӓт версӓт, неӓт хӓнты лӓмӓтсух ёнтсӓт.

Киникайн хӓншман вӓл Павел Яковлевич па Пелагея Ивановна Рандымовӓн хоттел ёх олаңан. Дын вет пух па кӓт эви тӓйсӓнӓн: Даниил, Анастасия, Андрей, Татьяна, Илья, Иван па Александр. Дыв вӓна ювмелн муй иса верты хошсӓт – хот омӓсты, кӓр верты, мосты пурмӓс лӓщӓтты, мулды ёнтӓсты... Иса хуятӓт хотӓна йисӓт, кашӓн семьяйн нявремӓт сема питсӓт. Ар олд мӓнӓс ши пура вӓш эвӓлт.

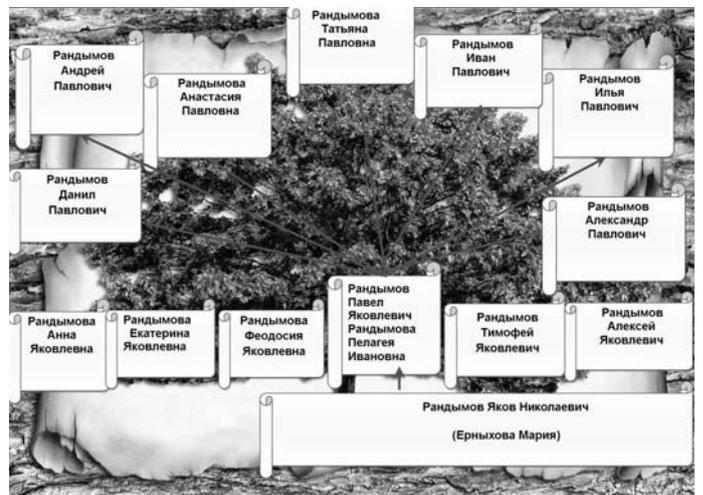
1958-мит олдн ванӓн вӓлты колхозӓт ияха пилӓтты питсыйт, щиты Рандымовӓт Помут вош эвӓлт ара мӓнсӓт, итӓхӓт Вӓтвоша, итӓхӓт Касум воша. Тӓп Павел Яковлевич имел пила щӓта ши хӓщсӓнӓн. Нявремлӓд хилыдал пила дыв хуцела мойӓна юхтыйлсӓт.

Пухӓд Иван Павлович Рандымов ищи Касум воша каслӓс, ар олд мӓр тӓтӓн хопн рӓпитӓс. Тӓп рӓтыщӓты мӓнмалн Матрӓна Кирилловна имел пила Помут воша керлӓсӓн. Аӓнки-ащи хот йилпатсӓнӓн. Ар олд мӓр щӓта вой-хӓл велпӓслуман вӓсӓн. Интӓм ши тӓхийн Мария Ивановна Игишева (Рандымова) эвӓн «Ильбигортская» община верман рӓпитл, Рандымовӓт хоттел ёх шив хӓл велпӓслӓты, воньщумутӓт ӓкӓтты ӓнхийлӓт.

«Харсурт ёх» киника пӓта Павел Яковлевич па Пелагея Ивановна Рандымовӓн хилыдал ияха хурӓт ӓкӓтсӓт, щит

Павел Яковлевич па Пелагея Ивановна Рандымовӓн

пӓта ванкӓтлы вӓйтӓнтыйлсӓт. Йис пура вӓш эвӓлт ин вӓнты Рандымов вӓн рет ёх кӓтӓлн лӓхсӓна вӓлӓт, мосты верӓтн иса нӓтлӓт. Киника пӓта итӓх катра хурӓт архив эвӓлт вохсӓт. Дыв нӓмӓслӓт, ши мосты киника унтасн хӓнты дыв хилыдал вӓн аӓнкаӓкел-аӓнщӓсел, щӓщел-щӓть-

щӓщел олаңан ищи уша павӓтлӓт.

Ши киника олаңан мӓнема путӓртӓс Светлана Ивановна Рандымова, Иван Павлович Рандымов ай эвел. Дӓв Касум вошн киникайт лӓнӓтты хотн рӓпитл, ар ӓр пунӓс ши киника есӓлтты щира.

Надежда НОВЬУХОВА

Духаң кәсупсы вәс

Вән кер тыдәш 6-митн Ёмвошн «Югорский лыжный марафон» немпи духаң кәсупсы мәнәс. Шив Россия мўв яма духн кәсты ёх, па хон пеләк яртыяң мўв эвәлт мойң па кәсты хуятәт юхтыйдсәт. Кәт шурәс ветсот мултас хәннехә духн хәхәлдсәт.

Дыв пирисәт, муй арат километра хәхәлдты дәнхәләт: вет, хәс вет муй ветяң. Ши күтн кашаң ол шуши хуятәт ищи нымәдн хәхәлман кәсләт. Дыв кәсты әшел тәм пўш 2020 метра хўваттыйн вәс.

Тәм одн кәсты хәра 17 шуши хәннехә юхтәс, щит Нижневартовской район Варьюхан кәрт па Ёмвошн хуятәт. Варьюхан кәртәң хуятәт вәндтәты хә **Леонид Айваседа** лупәс: «Мўң хәдмит пўш тыв юхәтсүв. Олаңмит одн ма тәп вет хәннехә тыв тәсум, щәдта – лапәт, тәм одн – 12 хуят. Вошевн вой велпәсләты па вўды лавәлты ёх емәңхәтл пурайн ищи духн кәсупсы верәнтлы. Щәта аршәк хәннехә кәсл. Ма нявремәт па айлат ёх пила рәпитлум, тәса нымәдн хәхәлдты вәндтәдлам. Тыв мет яма кәсты ёх пирилум. Мәнум одн неңәт күтн олаңмит, кимит па хәдмит тәхи иса неңлүв холумсәт».

Юрий Покачев ин кимит пўш Ёмвоша юхтәс, лүв лупәс: «Яма хәхәлдсум, мәнема әмәщ. Юдн нымәдн ищи яңхлум, ши кәсупсыя ләщәтыйдлум. 2017-мит одн мўң тәта кимит тәхи холумсүв. Ма кўлупн рәпитлум, футболн әмща юнтлум».

Варьёганской ашколайн хәтмит классән вәндтыйлды эви **Елизавета Айваседа** олаңмит пўш кәсупсыя юхтәс, ищи яма ләщәтылдәс. Лупл, нымәд рўщ дух киньща иса па хурасуп, щитн яңхты яма вәндтыйлды мосл.

Ши кәсупсийн хәйт күтн

Кәсты хәрн

Нух пичгум хәйт

Олаң тәхи холумтәс не Раиса Гаврильчик

И. Самсонова-верум хурдән

олаңмит тәхи **Сергей Айваседа** холумтәс, лүв Варьюхан кәртән яңмит классән вәндтыйлд. Кимит тәхи **Иван Мирон** холумтәс (Варьюхан кәрт), хәдмит – **Иван Гаврильчик** (Ёмвош).

Неңәт күтн олаңмит тәхия **Раиса Гаврильчик** (Ёмвош) ийс, кимит – **Ксения Айваседа** (Варьюхан кәрт), хәдмит – **Ксения Айваседа** (Варьюхан кәрт).

Сергей Айваседа лупәс, хути 11 ол вўш эвәлт нымәдн хәхәлдты питәс, ши тумпи ай хопн ищи яма яңхты хошл. Лупл, хути духн хәхәлман мосл тәса далты. Варьюхан кәртәң кәсупсәтн лүв ищи ванкўтды нух питейл.

Раиса Гаврильчик Ёмвош «Дылаң союм» тәхийн нявремәт вәндтуман рәпитл. Лупл, хути ай пураядн духн яма хәхәлдты хошәс, кәсупсәтн нух питейләс.

«Югорский лыжный марафон» кәсупсийн ветяң километра хәхәлман хәйт күтн олаңмит тәхи Ёмвошн вәлты олимпийской чемпион **Евгений Деметьев** холумтәс, неңәт күтн – **Мария Грэфнингс** Швеция мўв эвәлт.

Ши кәсупсы верты щира вән нәтупсы Югра мўв правительства, «Федерация лыжных гонок Югры», «Открытие» банк тәхет ёх версәт.

Надежда РАГИМОВА

Ханты ясанг
(Хантыйское слово)
№8 (3524), 18.04.2019

Соучредители
Дума, Правительство
Ханты-Мансийского
автономного округа – Югры
Издатель
Департамент общественных
и внешних связей Ханты-
Мансийского автономного
округа – Югры

Редакция

Врио директора –
Кондина Г.Р.
Телефон (3467) 33-22-72

Заместитель главного
редактора – **Вах Н.И.**
Телефон (3467) 33-24-02

Ответственный секретарь –
Рагимова Н.В.
Телефон (3467) 33-24-02

Адрес редакции и издателя:

628011, г.Ханты-Мансийск,
ул.Комсомольская, 31
тел./факс (3467) 33-17-52

E-mail: gazeta@khanty-yasang.ru
Газета размещена на сайте
www.khanty-yasang.ru

Отпечатано:

ООО «Новости Югры-
Производство» г. Сургут,
ул.Маяковского, 14.

Индекссы 04393, 54393

Тираж 2166 экз.
Заказ 1641
Цена свободная

Газета
зарегистрирована
Управлением Федеральной
службы по надзору в сфере
связи, информационных
технологий и массовых
коммуникаций по

Тюменской области,
ХМАО-Югре и ЯНАО.

Свидетельство о регистрации
ПИ №ТУ 72-00796
от 23 января 2013 г.

Мнение авторов
публикаций не
обязательно отражает
точку зрения
редакции.